

першу чергу отримували хлопчики, їх школи краще фінансувались) та низький рівень держфінансування: в століття блискавичного прогресу правителі імперії не розуміли всієї важливості загальної початкової освіти, тому обмежували її самим головним, і то не для всіх.

1. Нагнибіда Р. В. Літописи церковні Балтського повіту Подільської губернії (1866–1899). Частина 1. Дрогобич: Коло, 2018. 464 с.
2. 3. Перерва В. С. Церковно-шкільна революція у Подільській єпархії другої половини ХІХ ст.: головні події та виконавці. Освіта, наука та культура на Поділлі. Кам'янець-Подільський, 2011. № 18. С. 29–38.
3. 2. Поліщук М. С. Стан початкової освіти на Правобережній Україні в 60–90 рр. ХІХ ст. Український Історичний Журнал. 1971. № 3. С. 69–75.

Дегтярьова М. О.

Особливості внутрішньої міграції афроамериканців в США

На початку ХХ століття почалась міграція афроамериканців з сільської місцевості південної частини Сполучених Штатів в міську північну частину країни. Жорстока експлуатація темношкірих на півдні позбавила їх найелементарніших політичних прав, здольщина і пеонаж, як пережиток рабства на півдні і система джімкроуїзму призвели до переселення частини негритянського населення на північ. І хоча і там переселенців приймали далеко не без проблем, цей регіон, на їхню думку, був єдиним притулком. Головною причиною міграції в цьому напрямку була інформація про нестачу робочої сили у північних містах країни. Дійсно, Перша світова війна призвела до появи тисяч робочих місць на сталеливарних заводах, залізницях, м'ясопереробних заводах і в автомобільній промисловості. Потенційних переселенців підштовхували і агенти з працевлаштування, які були надіслані північними бізнесменами для найму південних робітників. Північні компанії запропонували особливі стимули для спонукання темношкірих робітників до переїзду, включаючи безкоштовний транспорт і дешеве житло [1, с. 356].

Переселення впливало на соціальний статус афроамериканців. Маючи попередній досвід роботи у сільському господарстві, вони поступово втягувалися в нові реалії існування промислових робітників. Як на півдні, так і на півночі на початку ХХ століття відсоток негритянських робітників збільшився з 6 до 10 % [1, с. 360].

В першу чергу темношкіре населення було задіяне в лісовій, гірничорудній та автомобільній промисловості, на залізниці та при будівництві судів. Щодо жінок, то вони були задіяні в швейній, тютюновій і текстильній промисловості. Великий вплив темношкірих переселенців викликав створення у містах спеціальних агентств з найму робітників. Вони вербували переселенців також на роботи з благоустрою міст. Це була праця, пов'язана з прокладкою комунікацій, будівлею метро, а також вони наймали обслуговуючий персонал для готелів. Більше половини переселенців були задіяні в промисловості, будівництві та транспорті [2, с. 30]. Що ж стосується оплати праці, то у порівнянні з білими темношкірим робітникам платили менше. У багатьох містах приймалися спеціальні закони, які в свою чергу вимагали, щоб темношкірі робітники селилися в спеціальних кварталах. Перший закон про це був прийнятий в США в 1910 році в Балтіморі, а другий — вже на наступний рік — в Річмонді. Закони забороняли афроамериканцям і білим селитися в одних кварталах. Їх насильно витіснили на окраїни міст [3, с. 9].

Житлові умови були жахливі, оренду «кольорові» платили вищу, хоча і зазвичай їм здавали найстаріші і неблагоустроені будинки. Вони жили в самих антисанітарних умовах, зазвичай тулилися по 4-5 чоловік в маленькій комірчині, були позбавлені найелементарніших зручностей. У Клівленді, наприклад, переселенці з півдня жили у залізничних вагонах, в Нью-Йорку вони займали старі аварійні будівлі, які були відключені від опалення. У Пітсбурзі через нестачу приміщень вони спали в кухнях, підвалах, деякі ліжка орендувалися в дві зміни [2, с. 25].

На захист переселенців у 1911 р. виникла Національна міська ліга. Її завданням було надання допомоги переселенцям з Півночі у пошуках роботи і в пристосуванні до нових умов. Організатори ліги, серед яких були люди, які займалися громадською та благодійною діяльністю, стверджували, що темношкірі потребують не подачок, а надання їм роботи в тій області, до якої вони більше підходять, і в тому, щоб отримувати рівну оплату за рівну працю і мати рівні можливості для просування [1, с. 366].

Після Першої світової війни, коли багато білих повернулися додому, їх робочі місця були зайняті темношкірими, які не тільки ро-

били більше за тривалістю часу, але й за меншу плату. Вже в кінці зими та до початку весни 1919 р. расове насилля отримало назву «Червоне літо», а свого апогею воно досягло 27 липня в Чикаго. У той день 17-річний темношкірий юнак Юджин Вільямс, відпочиваючи на березі озера Мічиган, поплив в ту сторону пляжу, де могли знаходитися тільки білі. Побачивши непрошеного гостя, білий чоловік Джордж Стаубер взявся кидати в хлопця камінням. Один з них потрапив Вільямсу в голову, через що той втратив свідомість і потонув. Місцева поліція відмовилася затримувати вбивць, що спровокувало в місті бунти серед чорношкірих. Білі ж взялися їздити на автомобілях по місту і стріляти з вікон по домівках афроамериканців [3, с. 9]. В цілому слід відмітити, що між «міграцією і расизмом існують діалектичні відношення. Жертвами расизму часто стають люди, які мають за своїми плечима (або за плечима своїх предків) історію тієї чи іншої міграції» [4].

Отже, міграція афроамериканців сприяла урбанізації на півночі країни, вона мала значний вплив на розвиток різних галузей промисловості. Переселенці з півдня набували нового соціального статусу, відносячись тепер до промислових робітників. Але у той самий час вони відчували на собі повною мірою політику нерівності та сегрегації з боку держави. Нерівні умови труда та оплати праці, неможливість отримувати підвищення на рівні з білими працівниками негативно впливали на суспільні відносини США. Заборона вільно селитись у містах викликала створення темношкірих кварталів, які швидко перетворювались на соціальні гетто. При цьому саме расова сегрегація сприяла згуртованості темношкірого населення США, закладала умови для подальшої боротьби за свої права.

1. Зубок Л. И. Очерки истории США (1870–1918). Москва: Политическая литература, 1956. 600 с.
2. Лихочев Б. П. Негритянская проблема в США. Москва: Знание, 1968. 46 с.
3. Нитобург Э. Л. Борьба черных американцев против расизма, за равноправие. Москва: Знание, 1976. 64 с.
4. Майлз Р., Браун М. Расизм и классовые отношения. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://commons.com.ua/uk/rasizm-i-klassovyey-otnosheniya/>